

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

«Міжнародне публічне право: основи теорії»

(для бакалаврів)

Київ 2016

МАУП

.....

Підготовлено професором кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Мацко А.С. та доцентом кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Шашковою-Журавель І.О.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства (протокол № 8 від 21.04.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту права Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол №4/1 від 29.04.2016 р.)

Мацко А.С., Шашкова-Журавель І.О. Навчальна програма дисципліни „Міжнародне публічне право: основи теорії” (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2016.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни „Міжнародне публічне право: основи теорії”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

Міжрегіональна Академія
Управління персоналом (МАУП),
2016

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основи теорії міжнародного права як навчальна дисципліна має справу з самостійним правовим комплексом, норми якого встановлюються за допомогою узгодженого волевиявлення держав, а реалізуються як в міждержавному спілкуванні, так і у внутрішньодержавній сфері.

Сьогодні загальний стан міжнародно-правового регулювання, його місце в правовій системі України, нормативна співдружність міжнародних договорів та українського законодавства визначають цінність міжнародного права не тільки для дипломатів та інших спеціалістів з „зовнішньою орієнтацією”, але й для тих, хто буде працювати чи хто вже працює в органах, організаціях, установах, які забезпечують внутрішній правопорядок.

В сучасний період на зміст міжнародно-правового регулювання суттєво впливають такі фактори, як розширення кола суб'єктів міжнародного права, масштабний характер науково-технічної революції, посилення впливу міжнародної суспільної думки, стійка тенденція до демократизації міжнародного та внутрішньодержавного життя, розвиток механізмів захисту прав людини. Все більше проявляє себе тенденція юридичного забезпечення інтересів міжнародного співтовариства в цілому. Суттєві зміни відбуваються в механізмі створення норм міжнародного права. Виникла така функція міжнародного права, як сприяння становленню та розвитку демократичної правової держави. Відчувається потреба в посиленні ролі ООН у вирішенні глобальних проблем. Зростає значення міжнародних судів.

Ці процеси сприяють все більш активному застосуванню норм міжнародного права в правовій системі України, завдяки чому відкриваються широкі можливості для використання потенціалу, закладеного у високій соціальній цінності міжнародного права, в практичній діяльності органів, організацій та установ у сфері внутрішньодержавних відносин.

Норми міжнародного права покликані брати участь в правозастосовчому процесі, тобто в діяльності органів державної влади, місцевого

самоуправління, судів – конституційних, загальної юрисдикції, арбітражних, прокуратури, юстиції, органів внутрішніх справ, служби безпеки, адвокатури, банківських та інших структур. Знання міжнародних договорів, вміння їх тлумачити та застосовувати у сукупності з українським законодавством – необхідна умова правомірної та ефективної роботи цих органів, установ та їх посадових осіб.

Особливої значимості набуває знання міжнародного права для молоді, студентів, особливо студентів-правознавців. Без знання його основних галузей, інститутів і термінологічного апарату дуже складно пізнати глибинні процеси й особливості становлення, розвитку і функціонування правової системи своєї держави й інших країн, що знаходяться в процесі загальносвітового розвитку.

Створення нового світового порядку є одним з найважливіших завдань сучасності, адже сьогодні на передній план виходять інтереси, пов'язані з виживанням людства. Саме для вирішення глобальних проблем необхідний високий рівень взаємодії широкого кола держав. Міжнародне співтовариство стає все більш важливою соціально-політичною системою, зміцнення якої забезпечить як національні, так і інтернаціональні інтереси держав і народів. Створюваний новий світовий порядок має ґрунтуватись на балансі національних і загальних інтересів держав. Цей порядок покликаний вирішити одну з глобальних проблем сучасності – зробити світову систему більш керованою, без чого неможливе вирішення інших глобальних проблем.

Необхідним інструментом створення і підтримки нового порядку, від якого залежить благополуччя не тільки кожної країни, але й долі людства в цілому, є міжнародне право. Новий світовий порядок має бути демократичним. Він покликаний забезпечити законні інтереси всіх держав, сприяти гармонізації міжнародних відносин. Баланс сили підлягає заміні балансом інтересів як основи стабільності світового порядку. Право необхідно для забезпечення демократизму міжнародної системи. Новий

світовий порядок повинен бути правовим порядком міжнародного правового співтовариства.

Міжнародне право з усіх видів права виділяється як найбільш динамічне, воно демонструє широку здатність адаптуватися до світу, що змінюється.

Мета дисципліни:

- ознайомлення студентів з особливостями, основними поняттями, категоріями принципами міжнародного права;
- забезпечити правову підготовку, спрямовану на формування інтелектуального потенціалу висококваліфікованих працівників, що володіють основами теоретичних знань у сфері міжнародного права, необхідних для їхньої майбутньої трудової діяльності тощо.

У результаті вивчення дисципліни „Міжнародне публічне право: основи теорії” студент повинен *знати*:

- основні категорії міжнародного права;
- основні напрями міжнародно-правової діяльності України на сучасному етапі її розвитку;
- основні проблеми міжнародного права України;
- предмет і завдання курсу „ Міжнародне публічне право: основи теорії ”;
- зв’язок міжнародного права з іншими галузями права;

вміти:

- використовувати набуті знання з міжнародного права у практичній діяльності;

Змістові модулі:

модуль I (теми 1- 5);

модуль II (теми 6-7);

модуль III (теми 8 -9)

модуль IV (теми 10 -12)

Тематичний план
дисципліни
«Міжнародне публічне право: основи теорії»

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль I. Поняття, сутність та джерела міжнародного права	
Тема 1	Поняття міжнародного права.
Тема 2	Історія розвитку міжнародного права
Тема 3	Загальні принципи сучасного міжнародного права
Тема 4	Суб'єкти міжнародного права
Тема 5	Система джерел міжнародного права
Змістовий модуль II. Визнання та правонаступництво в міжнародному праві	
Тема 6	Інститут визнання в міжнародному праві
Тема 7	Правонаступництво в міжнародному праві
Змістовий модуль III. Проблеми території та населення в міжнародному праві	
Тема 8	Територія у міжнародному праві
Змістовий модуль IV. Реалізація норм міжнародного права у внутрішньодержавному праві та міжнародно-правова відповідальність	
Тема 10.	Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права
Тема 11	Поняття та особливості реалізації норм міжнародного права
Тема 12	Міжнародно-правова відповідальність
Разом годин: 240	

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародне публічне право: основи теорії»

Змістовий модуль 1. Поняття, сутність та джерела міжнародного права.

Тема 1. Поняття міжнародного права.

Поняття міжнародного права як особливої правової системи юридичних норм, що регулюють міждержавні відносини. Міждержавний характер та відсутність апарату примусу, поєднання договірних та звичаєвих норм права. Особливий координаційний метод регулювання правовідносин, що притаманний міжнародному праву.

Історизм, об'єктивізм, узгодженість волі держав, добровільність в прийнятті зобов'язань та їх виконання, загальна визначеність ознак міжнародного права. Взаємозв'язок міжнародного права із зовнішньою політикою та дипломатією. Поділ міжнародного права на публічне та приватне.

Основні принципи міжнародного права, їх політично-правова та моральна обґрунтованість. Формулювання принципів у Статуті ООН, розвиток принципів у Заключному Акті НБСЄ (Гельсінкі, 1975р.).

Література: [1-4, 7, 13]

Тема 2. Історія розвитку міжнародного права.

Історичні етапи становлення, поділ на періоди — рабовласницький, феодальний, початкове зародження буржуазного суспільства (капіталізму) — та перехід до сучасного міжнародного права (створення ООН, 1945 р.).

Міжнародні договори Київської Русі як перші формальні джерела українського права, що дійшли до нашого часу. Форма, зміст договорів варяг із греками.

Класичне міжнародне право і його внесок у розвиток міжнародних відносин. Виникнення нових інститутів і принципів. Роль всесвітніх договорів у розвитку міжнародного права.

Основні наукові напрямки і школи в міжнародному праві: теорія природного, позитивного міжнародного права і гроціанська теорія. Великі мислителі минулого про міжнародне право.

Література: [2-3, 11, 21-24]

Тема 3. Загальні принципи сучасного міжнародного права

Поняття основних принципів сучасного міжнародного права, їх види. Загальні риси принципів. Принцип незастосування сили або погрози силою. Принцип мирного вирішення міжнародних спорів. Принцип невтручання у внутрішні справи держав. Принцип співробітництва держав. Принцип рівноправності і самовизначення народів і націй. Принцип суверенної рівності держав. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань. Принцип непорушності кордонів. Принцип територіальної цілісності держав. Принцип загальної поваги прав і основних свобод людини.

Література: [1-5, 7, 26]

Тема 4 Суб'єкти міжнародного права.

Загальне поняття суб'єкта в міжнародному праві. Визначення основних суб'єктів та похідних за ознаками їх створення та існування. Їх статус щодо правоздатності та дієздатності. Держави як головні суб'єкти та волевиявлення як форма діяльності цих суб'єктів. Особливість міжнародної правосуб'єктності унітарної, федеративної, конфедеративної держави. Специфіка суб'єкту "нації, які борються за свої права".

Можливість індивіда мати міжнародні права й обов'язки (наукова полеміка). Фактична участь індивіда в міжнародних відносинах. Суб'єкти федеративної держави і міжнародні організації в міжнародній системі права. Правосуб'єктність суб'єкта федерації в різних правових системах. Роль транснаціональних корпорацій у сучасних міжнародних правовідносинах.

Література: [1, 3-4, 13, 20, 27]

Тема 5. Система джерел міжнародного права.

Джерела міжнародного права – форми, у яких існують норми міжнародного права.

Джерела міжнародного права — головні та додаткові. Статут Міжнародного Суду (ст. 38) стосовно джерел міжнародного права. Резолюції міжнародних організацій як додаткові джерела міжнародного права. Прецедентне право.

Загальні принципи права як джерело міжнародного права. Наукові дискусії про поняття даного терміна. Принципи права як юридичні поняття, постулати, правила юридичної логіки і техніки. Міжнародні презумпції й аксіоми. Порівняння національних і міжнародних принципів та їх взаємодія.

Вплив міжнародного судового прецеденту на врегулювання міжнародних правовідносин. Поняття прецеденту в англо-американській і континентальній правовій сім'ї.

Доктрини учених правознавців як джерело міжнародного права. Роль відомих учених-міжнародників у формуванні міжнародного права.

Література: [3, 6, 13, 14-16]

Змістовий модуль 2. Визнання та правонаступництво в міжнародному праві

Тема 6 Інститут визнання в міжнародному праві.

Поняття визнання в сучасному міжнародному праві. Основні форми міжнародно-правового визнання. Види міжнародно-правового визнання. Зміст, переваги та недоліки конститутивної теорії міжнародно-правового визнання. Характеристика декларативної теорії міжнародно-правового визнання. Об'єкти визнання та специфіка визнання окремих об'єктів. Характеристика міжнародно-правового визнання de-jure. Особливості міжнародно-правового визнання de-facto. Специфіка міжнародно-правового

визнання ad-hoc. Підстави визнання держав в міжнародному праві. Особливості визнання урядів. Традиційні форми міжнародно-правового визнання. Перехідні форми міжнародно-правового визнання.

Література: [1-3, 7- 8, 38]

Тема 7 правонаступництво в міжнародному праві.

Поняття правонаступництва. Підстави правонаступництва в міжнародному праві. Основні джерела правового регулювання питань правонаступництва в міжнародному праві. правонаступництво під час поділу держав та під час об'єднання. Особливості правонаступництва держав пор відношенню до міжнародних договорів. правонаступництво держав по відношенню до нерухомої власності. правонаступництво держав по відношенню до рухомої власності. Особливості правонаступництва держав по відношенню до державних архівів. Специфіка правонаступництва держав по відношенню до державних боргів.

Література: [3, 7, 10, 27, 37, 48]

Змістовий модуль 3. Проблеми території та населення в міжнародному праві

Тема 8 Територія у міжнародному праві

Поняття та види території за міжнародним правом: державна, з міжнародним режимом, зі змішаним та особливим режимом.

Юридична природа державної території і її склад. Існуючі теорії юридичної природи державної території. Суходіл, водний простір, надра, повітряний простір.

Територіальне верховенство держави – органічне поєднання засад володіння, володарювання та управління щодо території як невід'ємної

ознаки держави, матеріальної основи її існування. Цілісність державної території як принцип міжнародного права.

Розмежування сфери дії територіального верховенства держав. Державні кордони, їх правовий режим. Види державних кордонів: орографічні, геометричні, астрономічні. Засоби визначення, встановлення та перевірки кордонів. Делімітація. Демаркація. Редемаркація.

Непорушність державних кордонів. Спори і суперечки з приводу кордонів. Міжнародно-правові підстави для зміни державних кордонів.

Міжнародні ріки і їх правовий режим. Міжнародно-правовий режим річки Дунай.

Території під особливим правовим режимом. Нейтралізовані та демілітаризовані території. Без'ядерні зони – політичні і правові аспекти.

Правові режими Арктики та Антарктики. Кордони району. Вашингтонський договір про Антарктиду 1959 р. й головні риси встановленого ним режиму.

Література: [1-2, 8, 41-43]

Тема 9 Населення і міжнародне право

Поняття населення і регламентація його становища. Склад населення держави. Спеціальні категорії населення у міжнародному праві.

Громадянство та його значення для міжнародного права. Правове регулювання громадянства. Право на дипломатичний захист. Способи набуття громадянства. Філіація та натуралізація. Трансферт та оптація. Припинення громадянства. Громадянство України.

Подвійне громадянство: правове становище біпатридів. Засоби вирішення проблеми апатридів у міжнародних відносинах.

Поняття “іноземні громадяни” і “іноземці”. Правовий режим іноземців та його види. Характерні особливості правового становища іноземців.

Право притулку: поняття та основні риси цього інституту. Територіальні та дипломатичні притулки. Юридичні основи права притулку.

Правовий статус біженців і переміщених осіб. Міжнародно-правові норми та міжнародні органи в справах біженців та переміщених осіб.

Література: [3-25, 39, 44-46]

Змістовий модуль №4. Реалізація норм міжнародного права у внутрішньодержавному праві та міжнародно-правова відповідальність

Тема 10. Співвідношення міжнародного й внутрішньодержавного права.

Характеристика наукової дискусії щодо співвідношення міжнародного та національного права. Характеристика основних теорій співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. Значення проблеми співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. Зміст теорії примату міжнародного над національним правом. Зміст, переваги та недоліки теорії координації. Сутність теорії примату національного права над міжнародним. Дуалістична теорія співвідношення національного права з міжнародним. Характеристика наукової думки щодо здійснення норм міжнародного права на внутрішньодержавному рівні

Література: [11, 30-34, 36]

Тема 11. Поняття та особливості реалізації норм міжнародного права

Поняття реалізації норм міжнародного права в системі механізму міжнародно-правового регулювання. Форми реалізації норм міжнародного права. Способи реалізації норм міжнародного права. Застосування права. Дотримання норм міжнародного права. Виконання норм міжнародного

права. Міжнародний контроль та правозастосовне сприяння як важливі умови забезпечення реалізації норм міжнародного права. Міжнародно-правовий механізм реалізації норм міжнародного права. Нормативно-правовий та інституційний компоненти забезпечення реалізації норм міжнародного права. Внутрішньодержавний механізм реалізації норм міжнародного права: механізм нормативно-правового забезпечення та інституційний (організаційно-правовий) механізм. Державні органи, що входять до внутрішньодержавного інституційного механізму реалізації норм міжнародного права.

Література: [4, 7, 13, 30- 32]

Тема 12. Міжнародно-правова відповідальність

Поняття і юридична природа міжнародно-правової відповідальності, її передумови, принципи, завдання. Поняття міжнародних злочинів. Відмінність міжнародних злочинів від міжнародних деліктів. Зміст міжнародно-правової відповідальності.

Підстави міжнародно-правової відповідальності. Поняття та ознаки міжнародного правопорушення. Міжнародні злочини і міжнародні правопорушення.

Суб'єкти міжнародно-правової відповідальності, держава як головний її суб'єкт. Особливості міжнародно-правової відповідальності міжнародних організацій.

Об'єкт міжнародно-правової відповідальності. Матеріальна та політична відповідальність. Інститут об'єктивної відповідальності держав. Сатисфакція, репресалія, реторсія, санкція, репарація, реституція, субституція. Залежність обсягу і виду відповідальності від характеру і наслідків правопорушення.

Обставини, що виключають міжнародно-правову відповідальність. Міжнародна кримінальна відповідальність. Нюрнберзький і Токійський міжнародні військові трибунали.

Література: [50-56]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Поняття сучасного міжнародного права як особливої системи права
2. Особливі риси та призначення сучасного міжнародного права.
3. Норми міжнародного права: порядок створення та види.
4. Роль правової доктрини в системі джерел міжнародного права
5. Основні принципи міжнародного права, їх значення в системі права.
6. Джерела сучасного міжнародного права.
7. Система міжнародного права.
8. Сфера дії міжнародного права.
9. Суб'єкти міжнародного права.
10. Міжнародна правосуб'єктність держави.
11. Правосуб'єктність міжнародних організацій
12. Правосуб'єктність національно-визвольних рухів
13. Зміст та значення принципу поваги до державних кордонів
14. Співвідношення міжнародного договору та міжнародного звичаю
15. Теорії співвідношення міжнародного та національного права
16. Основні теорії міжнародно-правового визнання
17. Конвенційний механізм регулювання питань правонаступництва в міжнародному праві
18. Правонаступництво держав по відношенню до державної власності
19. Правонаступництво держав по відношенню до міжнародних договорів.
20. Міжнародно-правова система запобігання без громадянства
21. Міжнародно-правові аспекти викорінення множинного громадянства
22. Правовий режим міжнародних рік
23. Зміст та значення принципу незастосування сили та загрози силою
24. Особливості міжнародно-правового визнання урядів
25. Міжнародно-правове регулювання політичного притулку

26. Поняття та види міжнародно-правового звичаю
27. Принцип мирного вирішення міжнародних спорів
28. Поняття, юридична природа та складові частини державної території.
29. Правовий режим Антарктики.
30. Міжнародний район морського дна та його режим за Конвенцією ООН з морського права 1982 р.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Міжнародне право як особлива правова система.
2. Функції міжнародного права.
3. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.
4. Норми міжнародного права і їх класифікація.
5. Джерела міжнародного права. Кодифікація та прогресивний розвиток міжнародного права.
6. Система міжнародного права.
7. Кодифікація міжнародного права.
8. Міжнародне публічне і міжнародне приватне право.
9. Сфера дії міжнародного права.
10. Застосування норм міжнародного права.
11. Виникнення міжнародного права і періодизація його історії.
12. Міжнародне право стародавнього світу.
13. Міжнародне право середніх віків.
14. Класичне міжнародне право.
15. Перехід від класичного до сучасного міжнародного права.
16. Сучасне міжнародне право.
17. Особливості міжнародного права в період середньовіччя. Вплив на його розвиток калічної церкви.
18. Відмінності сучасного міжнародного права від класичного міжнародного права.

19. Поняття основних принципів сучасного міжнародного права.
20. Принцип незастосування сили або погрози силою.
21. Принцип мирного вирішення міжнародних спорів.
22. Принцип невтручання у внутрішні справи держав.
23. Принцип співробітництва держав.
24. Принцип рівноправності і самовизначення народів і націй.
25. Принцип суверенної рівності держав.
26. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань.
27. Принцип непорушності кордонів.
28. Принцип територіальної цілісності держав.
29. Принцип загальної поваги прав і основних свобод людини.
30. Поняття і види суб'єктів міжнародного права.
31. Держави – основні суб'єкти міжнародного права.
32. Міжнародна правосуб'єктність націй і народів.
33. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень.
34. Правосуб'єктність міжнародних організацій.
35. Питання про міжнародну правосуб'єктність індивіда.
36. Транснаціональні корпорації.
37. Міжнародно-правове визнання.
38. правонаступництво в міжнародному праві.
39. Поняття і види правового режиму територій.
40. Юридична природа державної території і її склад.
41. Державні кордони. Режим державних кордонів.
42. Міжнародні ріки і їх правовий режим.
43. Юридичний статус і правовий режим Арктики.
44. Міжнародно-правовий статус та режим використання простору і природних ресурсів Антарктики.
45. Поняття населення і регламентація його становища.
46. Міжнародно-правові питання громадянства. Громадянство України.
47. Правовий режим іноземців та його види.

48. Правовий статус біженців і переміщених осіб. Право притулку.
49. Правовий режим трудящих-мігрантів.
50. Поняття та підстави міжнародно-правової відповідальності.
51. Класифікація міжнародних правопорушень.
52. Види і форми міжнародно-правової відповідальності держав.
53. Обставини, що виключають міжнародно-правову відповідальність.
54. Відповідальність міжнародних організацій.
55. Кримінальна міжнародна відповідальність фізичних осіб за міжнародні злочини.
56. Юридичні та фактичні підстави міжнародної відповідальності.
Відповідальність за правомірну діяльність.
57. Ознаки міжнародного правопорушення.
Санкції в міжнародному праві
58. Громадянство та його значення для міжнародного права. Правове регулювання громадянства.
59. Подвійне громадянство: правове становище біпатридів.
60. Засоби вирішення проблеми апатридів у міжнародних відносинах.
61. Поняття “іноземні громадяни” і “іноземці”.
62. Правовий режим іноземців та його види.
63. Характерні особливості правового становища іноземців.
64. Право притулку: поняття та основні риси цього інституту.
65. Поняття міжнародно-правових відносин.
- 66.2. Суб'єкти міжнародних правовідносин.
- 67.3. Зміст міжнародних правовідносин.
- 68.4. Об'єкт міжнародних правовідносин.
- 69.5. Юридичні факти і міжнародні правовідносини.
65. Територіальні та дипломатичні притулки.
66. Юридичні основи права притулку.
67. Правовий статус біженців і переміщених осіб. Міжнародно-правові норми та міжнародні органи в справах біженців та переміщених осіб.

68. Поняття реалізації норм міжнародного права в системі механізму міжнародно-правового регулювання.
69. Форми реалізації норм міжнародного права.
70. Способи реалізації норм міжнародного права.
71. Застосування права. Дотримання норм міжнародного права.
72. Виконання норм міжнародного права.
73. Умови правомірності застосування міжнародно-правових санкцій.
74. Режим застосування міжнародно-правових санкцій:
75. Початок застосування міжнародно-правових санкцій
76. Санкційна компетенція
77. Припинення застосування міжнародно-правових санкцій.
78. Механізм застосування міжнародно-правових санкцій.
79. Проблема ефективності застосування міжнародно-правових санкцій.
80. Міжнародний контроль та правозастосовне сприяння як важливі умови забезпечення реалізації норм міжнародного права.
81. Міжнародно-правовий механізм реалізації норм міжнародного права.
82. Нормативно-правовий та інституційний компоненти забезпечення реалізації норм міжнародного права.
83. Внутрішньодержавний механізм реалізації норм міжнародного права: механізм нормативно-правового забезпечення та інституційний (організаційно-правовий) механізм.
84. Державні органи, що входять до внутрішньодержавного інституційного механізму реалізації норм міжнародного права.
85. Характеристика основних теорій співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. Значення проблеми співвідношення
86. Структура міжнародної законності.
87. Режим і принципи міжнародної законності.
88. Поняття та критерії правомірності режиму міжнародної законності.
89. Загальне і особливе міжнародної законності і міжнародного правопорядку.

90. Поняття міжнародного правопорядку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА:

1. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є. Міжнародне право: навч. посіб К.: ЦУЛ, 2014
2. Тимченко Л.Д., Кононенко В.П. Міжнародне право: підручник. К.: Знання, 2012
3. Овчаренко В.Н., Теліпко Т.І. Міжнародне право.-К., 2010
4. Антонович М.В. Міжнародне публічне право . – К., 2011
5. Буткевич В.Г. Міжнародне право. Основи теорії. К. 2002.
6. Баймуратов М.О. Міжнародне право.-Х., 2009
7. Мжнародні відносини та світова політика / Кер. авт. колективу В.Ю. Крушинський; за ред. В.А.Манжолі. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010.
8. Черкес М.Ю. Міжнародне право. Підручник. – К., 2011.
9. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / Київський ун-т права; / Ю.С. Шемшученко (відп.ред.), Л.В. Губерський (відп.ред.). — Стереотип. вид. — К. : Юрінком Інтер, 2003. — 638с.
- 10.Мацко А.С. Міжнародне право. – К., 2005
- 11.Буткевич О.В Історія міжнародного права: підруч. К.: Ліра-К., 2013
- 12.Міжнародне публічне право / За заг ред. Репецького В.М. – К.: Знання, 2012.
- 13.Тимченко Л.Д. Международное право. Учебник. – Х., 2009.
- 14.Чубарєв В.Л., Мацко А.С. Україна в міжнародно-правових відносинах. К., 2010

15. Даниленко Г.М. Обычай в современном международном праве. – М., 2013
16. Лукашук И.И. Источники международного права. – К., 2000
17. Мовчан А.П. Кодификация и прогрессивное развитие международного права. – М., 2002
18. Мюллерсон Р.А. Соотношение международного и национального права. – М., 2003
19. Реализация международно-правовых норм во внутреннем праве / Отв. ред. В.Н. Денисов, В.И. Евинтов. – К., 1996

ДОДАТКОВА:

20. Фельдман Д.И. Система международного права. – К. 2012
21. Баскин Ю.Я., Фельдман Д.И. История международного права. – М., 2000
22. Грабарь В.Э. Материалы к истории литературы международного права в России (1647-1917). – М., 1998
23. Коровин Е.А. История международного права. Вып. 1. – М., 2005
24. Левин Д.Б. История международного права. – М., 2006
25. Карташкин В.А. Права человека в международном и внутригосударственном праве. – М., 2009
26. Корецкий В.М. «Общие принципы права» в международном праве. – К., 2013
27. Аваков М.М. Правопреемство освободившихся государств. – М., 2008
28. Баймуратов М.А. Проблема международной правосубъектности органов местного самоуправления Украины. – Одесса, 2009
29. Блищенко И.П. Автономия и международное право // Московский журнал международного права. – 2012, № 4.-с. 72- 77.
30. Буткевич В.Г. Соотношение внутригосударственного и международного права.– К., 1981.

31. Міжнародне право: підручник / Ліпкан В.А., Антипенко В.Ф., Акулов С.О., Смирнова К.В. та ін. / заг. ред. В.А.Ліпкана. - К.: КНТ, 2009.
32. Гавердовский А.С. Имплементация норм международного права. – К., 1980.
33. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України / За ред. д.ю.н., проф. В.Н. Денісова. – К., 2006.
34. Черниченко С.В. Соотношение международного и внутригосударственного права //
35. Международное право: учеб. / Под ред. А.А. Ковалева, С.В. Черниченко. – 4 изд.– М.: Изд-во «Омега-Л», 2011. – С. 94-107.
36. Лукашук И.И. Функционирование международного права. – М., 2004.
37. О'Коннел. Правопреемство государств. – М., 2009
38. Признание в современном международном праве / Под ред. Д.И. Фельдмана. – М., 2008
39. Черниченко С.В. Международное право: современные теоретические проблемы. – М., 2013
40. Черниченко С. Объединенная Германия: продолжатель или правопреемник прежней / Дипломатический ежегодник. – М., 2012
41. Бабурин С.Н. Территория государства. Правовые и геополитические проблемы. – М., 2003
42. Барсегов Ю.Г. Территория в международном праве. – М., 2011
43. Клименко Б.М. Государственная территория: вопросы теории и практики международного права. – М., 2009
44. Актуальные проблемы гражданства. – М., 2012
45. Боярс Ю.Р. Вопросы гражданства в международном праве. – М., 2011
46. Галенская Л.Н. Право убежища (международно-правовые вопросы). – М., 2011
47. Василенко В.А. Ответственность государств за международные правонарушения. – К., 2010

48. Георгіца А.З. Міжнародне публічне право. Загальна частина. – Чернівці, 1995.
49. Задорожній О.В., Буткевич В.Г., Мицик В.В. Конспект лекцій з основ теорії міжнародного права. – К., 2004.
50. Колосов Ю.М. Ответственность в международном праве. – М., 2004
51. Мазов В.А. Ответственность в международном праве. – М., 2011
52. Манийчук Ю.В. Последствия международного правового нарушения. – К., 2009
53. Михеев Ю.Я. Применение принудительных норм по Уставу ООН. – М., 2006
54. Решетов Ю.А. Борьба с международными преступлениями против мира и безопасности. – М., 2009
55. Ушаков Н.А. Основания международной ответственности государств. – М., 2008
56. Хачатуров Р.Л. Ответственность в современном международном праве. – Тольятти, 2006

МАУП